

Kartka z kalendarza – październik 2018

- 1 października** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB STARSZYCH** - ogłoszony przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 1990 roku
- MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZYKI** - obchodzony na całym świecie od 1975 roku.
- (155) – 1863 ur. **Józef Korzeniowski**, historyk, wydawca źródeł historycznych, bibliotekarz, urodzony w Puławach, zm. 1921
- (25) – 1993 zm. **Jerzy Broszkiewicz**, polski pisarz, autor utworów dla młodzieży, dramatopisarz, eseista i publicysta; utwory Broszkiewicza przełożono na dziewiętnaście języków, a łączny nakład jego powieści przekroczył liczbę miliona egzemplarzy; napisał m.in. powieści: *Wielka, większa i największa*, *Ci z Dziesiątego Tysiąca*, *Długi deszczowy tydzień*, *Oczekiwanie*, *Kształt miłości*, ur. 1922
- (15) – 2003 zm. **Zbigniew Lengren**, grafik, ilustrator, rysownik, karykaturzysta, twórca plakatów i scenografii oraz ilustracji do wielu książek dla dzieci i Młodzieży, m.in.: cyklu o *Doktorze Dolittle* H.J. Loftinga, ur. 1919
- 2 października** (20) – 1998 zm. **Jerzy Bińczycki**, polski aktor teatralny i filmowy, znany z roli w adaptacji filmowej *Nocy i dni* Marii Dąbrowskiej w reżyserii Jerzego Hoffmana - rola Bińczyckiego zachwyciła krytyków i publiczność, przeszła do historii polskiego kina, aktor otrzymał za nią wiele nagród, a film został nawet nominowany do Oscara; do historii kina przeszła również jego kreacja w *Znachorze*; podczas 36 lat pracy w filmie zagrał ponad 70 ról, ur. 1937
- 4 października** **ŚWIATOWY DZIEŃ ZWIERZĄT**, obchodzony w rocznicę śmierci św. Franciszka z Asyżu, uważanego za patrona zwierząt
- 5 października** (305) – 1713 ur. **Denis Diderot**, francuski pisarz, filozof i krytyk literacki, utwór *Kubuś Fatalista i jego pan*, zm. 1784
- 6 października** (230) – 1788 rozpoczął obrady **Sejm Czteroletni**, zwany również **Wielkim**; Sejm zwołano w Warszawie, 6 X 1788 roku, za zgodą cesarzowej Rosji Katarzyny II, obradujący do 29 V 1792 roku Wliczając króla i senatorów na Sejmie Czteroletnim obradowały łącznie 483 osoby
- (145) – 1873 zm. **Paweł Strzelecki**, polski podróżnik, geolog, geograf, badacz i odkrywca, w 1834 roku wyruszył z Liverpoolu w 9 - letnią podróż dookoła Ziemi; prowadził wielotematyczne badania przyrodnicze w Ameryce Północnej, w Ameryce Południowej badał tamtejsze wulkany i złoża surowców mineralnych; podczas pobytu w Australii zbadał najwyższe pasmo górskie tego kontynentu – Wielkie Góry Wododziałowe, a jego najwyższy szczyt nazwał na cześć przywódcy insurekcji Górą Kościuszki, ur. 1797

- 7 października** (5) – 2013 zm. **Joanna Chmielewska**, pisarka, autorka powieści sensacyjnych i kryminalnych, komedii obyczajowych, a także książek dla dzieci i młodzieży, m.in. *Całe zdanie nieboszczyka*, *Babski motyw*, *Gwałt*, ur. 1932
- 9 października** (5) – 2013 zm. **Edmund Niziurski**, prozaik, krytyk literacki, autor utworów scenicznych i słuchowisk oraz wielu popularnych książek dla młodzieży, m.in.: *Księga urwisów*, *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa*, *Sposób na Alcybiadesa*, ur. 1925
- 9/10 października** (80) – 1938 - „**Noc kryształowa**” - pogrom ludności żydowskiej na terenie Niemiec, zamordowano łącznie 91 osób, spalono lub zdemolowano 267 synagog, zbezczeszczono żydowskie cmentarze, aresztowano i osadzono w obozach ok. 30 tys. osób; po „kryształowej nocy” ok. 78 tys. Żydów opuściło Niemcy
- 10 października** (205) – 1813 ur. **Giuseppe Verdi**, włoski kompozytor, m.in.: *Traviata*, *Rigoletto*, zm. 1901
- (50) – 1968 zm. **Nikifor (Nikifor Krynicki)**, polski malarz, ur. 1895
- 11 października** (55) – 1963 zm. **Jean Cocteau**, francuski pisarz, krytyk literacki, scenarzysta i reżyser; jako jeden z pierwszych zrealizował pełną wizję surrealizmu w filmie, m.in.: *Opium*, ur. 1889
- 14 października** **DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ** - obchodzony od 1982 roku
- URODZINY KUBUSIA PUCHATKA**, obchodzone w rocznicę pierwszego wydania książki Alana Alexandra Milne'a (1926)
- 15 października** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ NIEWIDOMYCH**
- 16 października** **DZIEŃ PAPIEŻA JANA PAWŁA II** - kardynał Karol Wojtyła został wybrany papieżem – początek pontyfikatu Jana Pawła II – 1978 (40)
- POLSKA PODPISAŁA KARTĘ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH (1945)**
- (130) – 1888 ur. **Eugene Gladstone O'Neill**, amerykański dramaturg, twórca nowoczesnego dramatu amerykańskiego, laureat Nagrody Nobla (1936 r.), m.in.: *Żałoba przystoi Elektrze*, zm. 1953
- 17 października** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z UBÓSTWEM**
- (170) – 1848 ur. **Wiktor Teofil Gomułcki**, pseud. **Fantazy**, polski poeta, powieściopisarz, eseista, badacz historii Warszawy i kolekcjoner; jeden z najważniejszych twórców polskiego pozytywizmu, zm. 1919
- 18 października** **DZIEŃ POCZTY POLSKIEJ, DZIEŃ ŁĄCZNOŚCI**
- 19 października** (205) – 1813 zm. **Józef Poniatowski**, polski książę, generał i naczelny wódz armii polskiej, ur. 1763

20 października (285) – 1733 ur. **Adam Naruszewicz**, polski poeta, publicysta, historyk; m.in.: *Historia narodu polskiego*, *Chudy literat*, zm. 1796

21 października (185) – 1833 ur. **Alfred Nobel**, szwedzki chemik i przemysłowiec, wynalazca dynamitu, fundator Nagrody Nobla, zm. 1896

24 października **POWSTANIE ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH – ONZ**

ŚWIATOWY DZIEŃ INFORMACJI

(460) – 1558 ur. **Szymon Szymonowic**, polski poeta, organizator Akademii Zamojskiej, m.in.: *Żeńcy*, zm. 1629

(240) – 1648 zakończenie **wojny trzydziestoletniej** (rozpoczęła się 23 V 1618r.)

(175) – 1843 ur. **Henryk Siemiradzki**, polski malarz, przedstawiciel akademizmu, tematykę swoich dzieł czerpał z Antyku, malował monumentalne, teatralne kompozycje, zm. 1902

25 października (180) – 1838 ur. **Georges Bizet**, francuski kompozytor, m.in.: *Carmen*, zm. 1875

27 października (160) – 1858 ur. **Theodore Roosevelt**, 26. prezydent USA (1901-1909). Był mediatorem podczas wojny rosyjsko - japońskiej, za co w 1906 roku otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla. Roosevelt był reformatorem. Jego prezydentura przypadła na okres tzw. ery postępowej w historii Stanów Zjednoczonych, zm. 1919

(105) – 1913 ur. **Kornel Filipowicz**, polski powieściopisarz, nowelista, scenarzysta i poeta; autor 37 książek, znany głównie z krótkich form literackich; współzałożyciel miesięcznika *Pismo*; od 1969 roku do śmierci był związany z poetką Wisławą Szymborską, zm. 1990

28 października (880) – 1138 zm. **Bolesław III Krzywousty**, książę Polski, ur. 1085 lub 1086, data zgonu księcia uznawana jest za **początek rozbitcia dzielnicowego Polski**

29 października (100) – 1918 ur. **Paweł Hertz**, pisarz, poeta, tłumacz i wydawca; debiutował jako poeta z kręgu Skamandra w 1934 roku; w latach 1969-1981 zasiadał w zarządzie polskiego PEN Clubu, w 1964 roku był sygnatariuszem Listu 34 przeciwko praktykom cenzury; współpracował m.in. z *Zeszytami Literackimi*, zm. 2001

(25) – 1993 zm. **Stanisław Marusz**, ur. 18 VI 1913

(10) – 2008 zm. **Wiliam Wharton**, amerykański pisarz, malarz, laureat National Book Award (1980) za powieść *Ptasiek*; w twórczości Whartona przewijają się liczne wątki autobiograficzne, jego pisarstwo znalazło wielu zwolenników wśród czytelników w Polsce; przetłumaczono i wydano tu, wszystkie jego książki - m.in.: *Tato*, *Spóźnieni kochankowie*, *Ptasiek*, ur. 1925

(25) – 1993 zm. **Federico Fellini**, włoski reżyser i scenarzysta filmowy, uznawany za jednego z najbardziej wpływowych i najważniejszych reżyserów w historii kina; czołowy przedstawiciel europejskiego kina autorskiego - otrzymał 4 Oscary dla najlepszego filmu zagranicznego, a w 1993 r. otrzymał Oscara honorowego za całokształt twórczości; najsłynniejsze jego filmy to: *Słodkie życie*, *La strada*, *Osiem i pół*, ur. 1920

31 października

(40) – 1978 zm. **Wanda Romeyko**, ilustratorka, niestrudzona popularyzatorka wiedzy o sztuce, autorka m.in. rysunku na okładce Elementarza M. Falskiego, ur. 1890